Yıl: 6, Sayı: 21, Eylül 2019, s. 66-76

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Oktay AKSOY¹

İNGİLİZCE VE TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ YARATICI DRAMAYI KULLANMAYA YÖNELİK ÖZ-YETERLİKLERİ²

Özet

Bu çalışma, üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği bölümlerinde öğrenimlerini sürdüren öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterliklerini belirlemeyi ve çeşitli değişkenlere göre değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın örneklemini, 2012-2013 akademik yılında bir üniversitede öğrenim gören 218 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada, üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik öz-yeterlik ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik seviyeleri cinsiyete, sınıf seviyelerine ve bölüm değişkenlerine göre incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının, yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik yeterli düzeyde öz-yeterliğe sahip oldukları, yaratıcı drama yöntemini kullanmaya hazır oldukları; öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik öz-yeterliklerinin cinsiyete, sınıfa ve bölüme göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bütün bu sonuçların ışığında üniversitelerde verilen yaratıcı drama dersinin öğrencilere katkısının olumlu düzeyde olduğu söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: İngilizce öğretimi, Türkçe öğretimi, yaratıcı drama, öz-yeterlik

SELF-EFFICACY BELIEFS OF ENGLISH AND TURKISH TEACHER CANDIDATES' USING CREATIVITY DRAMA

Abstract

The aim of this research is to determine the drama self-efficacy beliefs of the English and Turkish teacher candidates. The sample of the research comprises 218 teacher candidates attending a university in 2012-2013 academic year. Creative Drama Self-Efficacy Scale was used to determine the teacher candidates' self-efficacy beliefs related to using creativity drama. In the research, the self-efficacy of the teacher candidates was analyzed in terms of gender, class level and the department variable. As a result of analyses, the teacher candidates have a sufficient level of self-efficacy in using creative drama in teaching the language and they are also ready to use the creative drama. There is no statistically significant difference among the teacher candidates in terms of gender, class level and department. In the light of all these findings, it can be said that the creativity drama course provided by the universities has a positive effect on the candidate teachers.

Keywords: English language teaching, Turkish teaching, creativity drama, self-efficacy

¹ Dr., MEB, oktay-aksoy@hotmail.com

² Makalenin özeti VIth International Eurasian Educational Research Congress'te bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Drama, öğretim programlarında öğrenmeyi destekleyici ve bütünleştirici bir yöntem olarak dikkat çekmekle birlikte öğrencilerin derse aktif katılımlarını sağlayarak keşfedici, çözümleyici öğrenme ortamları yaratılmasına katkı sağlayan bir yöntem olarak dikkati çekmektedir. Bu duruma ek olarak, drama yöntemi öğrencilerin öz güven kazanmaları ve karar verme becerilerinin gelişiminde etkin bir rol üstlenebileceği söylenebilir (Gönen ve Dalkılıç, 2003). Bu kapsamda “eğitim sürecinde drama, önceden belirlenmiş açık ve net eğitim amaçları olan, tüm çocukların kendi öğretmenleri ile birlikte, daha çok büyük motor hareketlerle yaptıkları, ifade etmeye, rol oynamaya, canlandırmaya ve tartışmaya dayalı grup etkinlikleri” olarak tanımlanmaktadır (Önder, 2002, s.32). Adıgüzel ise (2012) yaratıcı dramayı “bir grupla ve grup üyelerinin yaşantılarından yola çıkarak, bir amacın, bir düşüncenin, doğaçlama, rol oynama (rol alma) vd. tekniklerden yararlanarak canlandırılması” olarak tanımlamaktadır (s.55-56).

Alanyazında eğitim ortamlarında yaratıcı drama kullanımının sağlayacağı bir dizi faydadan sıklıkla bahsedilmektedir. Örneğin, Önder (2002) yaratıcı drama kullanımının öğrencilerin kişilik gelişimlerine, zihinsek kapasitelerinin gelişimine, hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarının gelişimlerine, iletişim becerileri ile sosyal farkındalıklarının artmasına katkı sağlayacağını ifade etmektedir. Benzer biçimde Adıgüzel (2012) de drama kullanımının kendini tanıyan, yaratıcı, ifade gücü gelişmiş, ihtiyaçlarını karşılayabilen ve demokratik bir tutum sergileyebilen bireyler yetiştirmeyi amaç edindiğini belirtmektedir. Drama kullanımının önemi Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim ve ortaöğretim yabancı dil programlarında “drama, dil öğrenme sürecinin eğlenceli bir parçasıdır” şeklinde ifade edilmektedir (<http://ttkb.meb.gov.tr>, 2012, s.14). Ayrıca, Türkçe 1-5 öğretim programında da drama yönteminin “öğrencilerin duygularını, heyecanlarını, problem çözme yeteneklerini tanımasına ve iletişim, empati ve ifade yeteneğinin gelişmesine katkı sağlayan bir yöntem” olduğu belirtilmektedir (<http://ttkb.meb.gov.tr>, 2012, s.14). Drama kullanımının öğrencilerin duyuşsal, bilişsel ve motivasyona yönelik sağlayacağı katkılar, öğretmenlerin drama yöntemini etkin biçimde kullanmaları gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Üniversitelerde, öğretim yöntem ve teknikleri içerisinde veya ayrı bir ders olarak öğretimi yapılan yaratıcı drama yönteminin kullanılmasında bir dizi sınırlılıkların ortaya çıktığı yapılan araştırmalarla ortaya konmaktadır. Örneğin, Eratay (2017) özel eğitim öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımına yönelik bilgi eksikliklerinden kaynaklı sorunlar olduğunu ve sınıf ortamında yaratıcı dramayı kullanma eğilimlerinin düşük düzeyde olduğunu rapor etmiştir. Altıntaş, Saylan ve Kaya (2016) ise öğretmen adaylarının Fen Bilimleri dersinde yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterliklerinin kararsızlık düzeyinde olduğunu rapor etmişlerdir. Yiğit, Tural, Alev ve Aydın (2008) de öğretmenlerin drama yöntemini kullanmaya yönelik bilgilerinin yetersiz ve yüzeysel bir durum sergilediğini rapor etmişlerdir. Kılıç ve Eyüp (2013) de Türkçe öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik düzeylerinin orta düzeyde olduğunu ortaya koymuşlardır. Buradan elde edilebilecek önemli bir çıkarım, öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik yeterli bilgi ve öz-yeterlik düzeylerine sahip olmadıklarıdır. Dolayısıyla, öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik öz-yeterlik algılarının düzeyi önem arz etmektedir.

Bireylerin, gerçekleştirdiği veya gerçekleştirecekleri eylemler için ortaya koydukları öz-yeterlikleri, ortaya konulan/konulacak eylemin niteliğini belirleyebilmektedir. Bireylerin kendi eylemlerine yönelik yeterlik algıları olarak da nitelenen öz-yeterlik Bandura (1997;193) tarafından “bireylerin belirli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip başarılı olarak yapma kapasitesine ilişkin kendi yargısı olarak” tanımlanmaktadır. Diğer bir

ifadeyle “bireyin belirli durumlarda kendi yetenekleri üzerine yapmış olduğu yargılarıdır” (Schunk, 1991; 207). Öz-yeterlik yargıları dört temel kaynaktan elde edilen bilgilerden etkilenmektedir; bireyin başarılı ya da başarısız performansı, sözel ikna, dolaylı yaşantıları ve psikolojik durumu (Bandura, 1997). İlgili yaşantılar yoluyla öz-yeterlik, belirli bir alana özgü eyleme yönelik bireyin duyuşsal, bilişsel ve motivasyonel süreçlerine etki edebilmektedir. Dolayısıyla, bireylerin eylemlerinin yönünü ve niteliğini etkileme potansiyeli içeren öz-yeterlik kavramı, öğretmenler için de sınıf içerisindeki öğrenme/öğretme ortamlarını etkileyebilecek bir değişken olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda Bandura (1997) öz-yeterlik algısının alana özgü bir kavram olduğunu vurgulayarak öz-yeterliğin değerlendirilmesinde sınırların kesin hatlarla çizilmesi gerekliliğini ifade etmiştir. Bu noktadan hareketle öğretmen öz-yeterliğinden bahsetmek mümkün olmaktadır. Öğretme ortamlarına yönelik olarak ortaya çıkan öğretmen öz-yeterlik kavramı öğretmenlerin sınıf içerisindeki etkinliklerinin niteliğini belirleyici bir rol oynayabilmektedir (Tobin, Tippin ve Gallard, 1994). Öğretmen öz-yeterliği, öğretmenin belirli bir bağlamda öğretmenlik görevini başarması için gerekli olan eylemi gerçekleştirmeye ve organize etmeye yönelik kapasitesi ile ilgili inançlarıdır (Moran, Hoy ve Hoy, 1998). Öğretmenlik öz-yeterlik inancı Ashton (1984) tarafından ise, öğrencilerin performanslarını etkileme kapasitelerine olan inançları olarak ifade etmektedir. Ashton (1984) öğretmenlik öz-yeterlik inancının, öğrenci başarısı ile çok yakından ilişkili olan öğretmenlik özelliğinden biri olduğunu belirtmektedir. Örneğin, Czerniak (1990) öğrenci ve öğretmen merkezli strateji kullanımının düşük ve yüksek öğretmen öz-yeterliğine göre farklılaşabildiğini rapor etmiş, yüksek düzeyde öz-yeterliğe sahip öğretmenlerin öğrenci merkezli etkinlikleri tercih ettiklerini ifade etmiştir. Ekinci (2008) de örneğini 272 son sınıf eğitim fakültesi öğrencisinin oluşturduğu araştırmasında, öğretmen öz-yeterliği ile derinlemesine öğrenmenin ilişkili olduğu, yüzeysel öğrenmenin ise ilişkili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ashton ve Webb (1986) de yeterli düzeyde öz-yeterliğe sahip öğretmenlerin öğrenme öğretme ortamlarında karşılaştıkları problemlere yönelik daha dirençli ve öğrencilere karşı da daha sabırlı olduklarını rapor etmişlerdir. Benzer biçimde, Yenice (2012) öğretmenlerin öz-yeterlikleri ile problem çözme becerileri arasında pozitif ve orta düzeyde bir ilişki olduğunu saptamıştır. Diğer bir çalışmada da Taşkın ve Hacıömeroğlu’nun (2010) 122 öğretmen adayını kapsayan tarama türü araştırmalarında da öğretmen adaylarının öğretim süreçlerine yönelik yeterli düzeyde öz-yeterliğe sahip olmadıkları, öz-yeterliğin başarı ve cinsiyete göre farklılaşmadığı sonuçlarına ulaşmışlardır.

Diğer taraftan, yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı sınıflarda öğrencilerin duyuşsal, bilişsel ve motivasyona yönelik özelliklerine olumlu etkisinin (Önder, 2002; Adıgüzel, 2012) yaratıcı dramanın sınıf ortamlarında etkin kullanımının önemini ortaya çıkardığı söylenebilir. Öğretmenlerin yaratıcı drama yönteminin ilkelerini üniversitelerde kazandıkları göz önüne alındığında, üniversitede yaratıcı drama eğitimi görmüş öğrencilerin, bu yöntemi kullanmaya yönelik kendilerini yeterli hissetmeleri, ilgili yöntemin sınıf etkinliklerinde kullanımı açısından önem arz etmektedir. Araştırmada, yabancı dil ve Türkçe öğretmen adaylarının, üniversitelerde devam ettikleri yaratıcı drama dersinin, yaratıcı dramayı kullanmalarına yönelik öz-yeterlik düzeylerine katkısının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır; (a) Üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri ne düzeydedir?, (b) Üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?, (c) Üçüncü ve dördüncü sınıf

İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri bölümlerine göre farklılık göstermekte midir?, (d) Üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri sınıf seviyesine göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, araştırmanın yapıldığı çalışma grubuna ve verilerin toplanması, analiz edilmesine ait bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada kullanılan araştırma modeli tarama modelidir. “Bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum, vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklemeler üzerinde yapılan araştırmalara tarama araştırmalar denir” (Akgün, Büyüköztürk, Çakmak, Demirel, Karadeniz, 2012, 177). Araştırmada, üniversitelerde sunulan yaratıcı drama dersinin, öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik öz-yeterliklerine etkisini belirlemek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2012-2013 eğitim öğretim yılında bir üniversitede öğrenim gören İngilizce öğretmenliği ve Türkçe öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma evreninde yer alan İngilizce öğretmenliği ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinden üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören toplam 218 öğrenci basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Örneklemden 50 öğrenciyi kadın öğrenciler, 168 öğrenciyi ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin ortak özelliği Yaratıcı Drama dersine devam etmekte olan ya da devam etmiş öğrenciler olmalarıdır. İngilizce üçüncü sınıf öğrencileri ile Türkçe öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencileri Yaratıcı Drama dersine devam etmekte olan öğrencilerken; İngilizce Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencileri Yaratıcı Drama dersine devam etmiş öğrencilerdir.

Tablo 1. Öğretmen adaylarına ait bilgiler

Bölüm	N	kadın	erkek
İngilizce Öğretmenliği 4. Sınıf	49	9	40
İngilizce Öğretmenliği 3. Sınıf	114	22	91
Türkçe Öğretmenliği 4. Sınıf	56	19	37

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, öğretmen adaylarının drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik algılarını belirlemek amacıyla Can ve Cantürk-Günhan (2009) tarafından geliştirilmiş olan “Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz-yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.94 olarak hesaplanmıştır. Drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik düzeyleri belirleme ölçeğindeki maddeler 5’li-Likert tipte “[1] Hiç katılmıyorum. [2] Katılmıyorum. [3] Orta Derecede Katılıyorum. [4] Katılıyorum. [5] Tamamen Katılıyorum.”

şeklinde puanlanmıştır. Ancak ölçekte yer alan olumsuz içerikli bazı maddeler (7,11,15, 23, 29, 30, 34) analiz sürecinde tersten kodlanmıştır [5-Hiç Katılmıyorum].

Veri Analizi

Tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilen İngilizce öğretmenliği ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinden üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören toplam 218 öğrenciden elde edilen verilerin analizleri için SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizlerinde bağımsız gruplar için t-testi ve ANOVA kullanılmıştır. Öncelikle gruplar arasında verilerin parametrik olup olmadığı Levene testi aracılığıyla kontrol edilmiş ve verilerin homojen dağıldığı tespit edilmiştir ($p = .969$, > 05).

Tablo 2. *Levene Testi sonuçları*

	Levene statistic	df1	df2	<i>p</i>
Yaratıcı drama öz-yeterliği	0.001	1	216	.969

$p > 05$

BULGULAR

Bu kısımda Üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterliklerine ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 2. *Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz-yeterlik Ortalamaları*

Bölüm	n	$\bar{x}$	ss
İngilizce Öğretmenliği 4. Sınıf	49	186.65	26.23
İngilizce Öğretmenliği 3. Sınıf	114	183.43	26.85
Türkçe Öğretmenliği 4. Sınıf	56	178.19	23.57

Üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri genel ortalamalarının İngilizce Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinde en yüksek düzeyde ($\bar{x}=187.00$) olduğu; üçüncü sınıf İngilizce öğretmenlerinin ($\bar{x}=183.43$) seviyesinde olduğu görülmektedir. En düşük seviyede öz-yeterliğe sahip öğrenci grubunun ise ($\bar{x}=178.19$) Türkçe öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencileridir. Ölçekten alınacak maksimum puanın 235.00 olduğu göz önüne alındığında, tüm gruplardaki öğretmen adaylarının öz-yeterliklerinin yeterli düzeyde olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 3. *Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular*

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	t	<i>p</i>
Erkek	50	178.00	1.462	.145
Kadın	168	184.04		

$p > .05$

Üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri genel ortalamalarının cinsiyete göre bağımsız gruplar için t-testi analizi sonucunda, kadın öğrencilerin ($\bar{x}$ =178.00), erkek öğrencilerin ise ($\bar{x}$ =184.00) düzeyinde drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliğe sahip oldukları belirlenmiştir. Üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir (t: 1.462; p; .145). Bu bulgu, drama yöntemini kullanma açısından hem kadın hem erkek öğrencilerin birbirine yakın yeterliklere sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Bölüm Değişkenine İlişkin Bulgular

Bölüm	N	$\bar{x}$	t	p
İngilizce Öğretmenliği	162	184.19	1.497	.136
Türkçe Öğretmenliği	56	178.19		

$p > .05$

Üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri genel ortalamalarının bölüme göre bağımsız gruplar için t-testi analizi sonucunda, İngilizce öğretmenliği öğrencilerinin ($\bar{x}$ =184.19), Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ise ($\bar{x}$ =178.19) düzeyinde öz yeterliğe sahip oldukları belirlenmiştir. İngilizce ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik düzeyleri arasında bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (t: .904; p; .136).

Tablo 5. Sınıf Seviyesine İlişkin Bulgular

	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar arası	1921.29	960.64	1.436	.240
Grup içi	143820.20	668.93		
TOPLAM	145741.50			

$p > .05$

Üçüncü ve dördüncü sınıf İngilizce öğretmenliği öğrencileri ile dördüncü sınıf Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri genel ortalamalarının sınıf seviyelerine göre analizi için ANNOVA testi kullanılmış ve elde edilen veriler sonucunda sınıflar arasında drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik seviyelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (F; 1.436, p; .240).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğretmenlerin dramayı sınıflarında kullanmaları öğrencilerin duyuşsal, bilişsel ve motivasyona yönelik bireysel farklılık özelliklerine sağladığı fayda, dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Nitekim Hay (2005) drama yönteminin kullanılmasının öğrencilerin etkinliklere aktif katılımlarının sağlanması, empati becerilerinin sağlanması, öğrenmelerinin zevkli hale gelmesi gibi birçok olumlu katkıları olduğundan bahsetmektedir. San (1990) da drama kullanımının iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin çevresinde gelişen olayları algılamaları ve yorumlamaları gibi olumlu sonuçları olabileceğini ifade etmektedir. Dolayısıyla araştırmada, öğrenme/öğretme ortamlarında birçok olumlu etkiye sahip yaratıcı dramanın üniversitelerde öğretmen adaylarına kazandırılma sürecinin yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik öz-yeterliğe etkisi konu edinilmiştir.

Araştırma bulgularına göre, İngilizce Öğretmenliği üçüncü ve dördüncü sınıf ile Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğretmen adaylarının drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterliklerinin ortalamalarının genel olarak katılıyorum düzeyinde olduğu dolayısıyla, üniversite düzeyinde öğretmen adaylarına sağlanan yaratıcı drama eğitiminin yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik öz-yeterliğe olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılabilir. İlgili sonucu destekleyen araştırmalar alanyazında yer almaktadır. Gürol (2003) okulöncesi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik yeterliklerini incelediği araştırmasında benzer bir sonuca ulaşmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının drama yöntemini kullanmaya yönelik olarak kendilerini yeterli hissettikleri sonucuna ulaşmıştır. Çetingöz'ün (2012) okulöncesi öğretmenlerinin yaratıcı dramaya yönelik öz-yeterlikleri üzerine yapmış olduğu çalışmada da okulöncesi öğretmen adaylarının öz-yeterliklerinin yeterli düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Ormancı ve Ören'in (2010) ilköğretim öğretmen adaylarını kapsayan drama yöntemini kullanmaya yönelik yapmış olduğu araştırmada elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının üniversitede devam ettikleri drama dersinin meslek hayatlarına katkıda bulunacağı ve dramanın ilköğretim derslerinde kullanılabileceği görüşünde oldukları sonucuna ulaşmıştır. Altıntaş ve Kaya (2012) da Fen Bilgisi öğretmen adaylarının dramayı kullanmayı yönelik öz-yeterliklerini inceledikleri tarama türü araştırmalarında, drama dersine devam eden öğrencilerin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik düzeylerinin drama dersini almayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmanın diğer bir sonucu ise, İngilizce Öğretmenliği üçüncü ve dördüncü sınıf ile Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğretmen adaylarının drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik düzeyleri arasında cinsiyetlerine ve bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu bulgusu, alanyazında yer alan bir dizi araştırma bulgusuyla da paralellik göstermektedir. Örneğin, Tutuman (2011) Türkçe öğretmen adaylarının kurum türü, cinsiyet, kıdem ve mezun olunan okul türüne göre yaratıcı drama kullanım yeterliklerinin farklılaşmadığını rapor etmiştir. Kırmızı ve Saygı (2015) da Pamukkale Üniversitesi ve Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakülteleri'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik öz-yeterliklerinin sınıf düzeyi, atölye eğitimi almış olma, öğretim elemanının yeterli bulma özelliklerine göre anlamlı farklılık göstermediğini rapor etmişlerdir.

Türkçe ve İngilizce derslerinde drama yönteminin kullanımı bireylerin dil kazanımlarını olumlu yönde etkilemesi sebebiyle önemli bir teknik olarak göze çarpmaktadır. Dolayısıyla, üniversitelerde öğretmen adaylarına drama yöntemini kullanmaya yönelik yeterli bilgi ve

beceriler kazandırılmaya devam edilmeli, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da hizmet içi eğitimler vasıtasıyla öğretmenlere drama tekniğini kullanmaya yönelik becerilerin geliştirilmesi amacıyla gerekli önlemler alınmalıdır.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, Ö.(2012). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. Naturel Yayınevi:Ankara.
- Akgün,Ö.E.,Büyüköztürk,Ş.,Çakmak,E.K.,Demirel,F. ve Karadeniz,Ş.(2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi:Ankara.
- Altıntaş, E. ve Kaya, H. (2012). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Drama Yöntemiyle Fen ve Teknoloji Dersinin İşlenmesine Yönelik Öz-Yeterlik ve Tutumları. *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 28(4), 287-295.
- Altıntaş, E., Saylan, A. ve Kaya, H. (2016). Öğretmen adaylarının fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik öz-yeterlik ve tutumlarının belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 49, 419-437.
- Ashton, P. (1984). Teacher efficacy:A motivational paradigm for effective teacher education. *Journal of Teacher Education*. 35(5), 28-32.
- Ashton, P. T., and Webb, R. B. (1986). Making a difference: Teachers' sense of efficacy and student achievement. New York: Longman
- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: W.H. Freeman and Company.
- Can, B. ve Günhan, B. C. (2009). The self efficacy beliefs scale towards the using of creative drama method. *Education Sciences*, 4(1), 34-43.
- Czerniak, Charlene M.(1990), “A study of Self-Efficacy, Anxiety, and Science Knowledge in Pre-Service Elementary Teachers”, Paper presented at the meeting of the National Association for Research in Science Teaching, Atlanta, GA.
- Çetingöz, D.(2012). Okulöncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 131-142.
- Ekinci, N. (2008). Üniversite öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarının belirlenmesi ve öğretme-öğrenme süreci değişkenleri ile ilişkileri. *Yayımlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Ankara*.
- Eratay, E. (2017). Özel eğitim öğretmenlerinin dramaya ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 2239-2254.
- Gönen, M. ve Dalkılıç, N. U. (2003). Çocuk Eğitiminde Drama Yöntem ve Uygulamalar, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.
- Gürol, A. (2003). Okulöncesi öğretmenleri ile okulöncesi öğretmen adaylarının eğitimde dramaya ilişkin kendilerini yeterli bulma düzeylerinin belirlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (2), 147-165.

- Hacıömeroğlu, G. ve Taşkın, Ç.Ş. (2010). Examining Elementary preservice teachers' self efficacy beliefs: Combination of quantitative and qualitative methods. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 2111(1),40.
- Hay, A.S. (2005). Drama:Engaging all learning Styles. In *Proceedings 9th International INGED (Turkish English Education Association) Conference*, Economics and Technical University, Ankara Turkey.
- Kılıç, L.K. ve Eyüp, B. (2013) . Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik algıları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2013(11), 799-820.
- Kırmızı, F. S. ve Saygı, C. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik algıları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 739-750.
- Önder, A. (2002). Yaşayarak Öğrenme İçin Yaratıcı Drama. İstanbul: Epsilon Yayıncılık. San, İ. (1990). Eğitimde Yaratıcı Drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 23 (2),573- 582.
- Schunk, D. H. (1991). Self-Efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26, 207-231.
- Tobin, K. D. J. Tippin and A. J. Gallard (1994), “Research on Instructional Strategies for Teaching Science”, In Dorothy L. Gabel (Ed.), *Handbook of Research on Science Teaching and Learning*, National Science Teachers Association, New York.
- MEB (2012).İlköğretim Okulu Türkçe Programı. *Tebliğler Dergisi*. 327-356, Ankara.
- MEB (2012).İlköğretim İngilizce Programı. *Tebliğler Dergisi*. 327-356, Ankara.
- Ormancı, Ü. ve Ören, F. Ş. (2010). Dramanın ilköğretimde kullanılabilirliğine yönelik sınıf öğretmenleri adaylarının görüşleri: Demirci eğitim fakültesi örneği. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 43 (1),165-191.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W., and Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of educational research*, 68(2), 202-248.
- Tutuman, O. Y. (2011). *Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama uygulama yeterlilikleri. Yayımlanmamış doktora tezi. H DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.*
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 11(39).
- Yiğit, N., Alev, N., Tural, G. ve Aydın, O. (2009). Fen öğretiminde drama yönteminin kullanım durumlarının ortaya konulması. *Education Sciences*, 4(3), 975-993.

Extended Abstract

Purpose and Significance. Creative drama is an effective way of creating a classroom atmosphere in which students can learn by doing creative exercises, and it gives the chance of improving mental capacity, gaining self identity having democratic attitude, expressing himself effectively, meeting needs and, improving imagination (Önder, 2002; Adıgüzel, 2012). The Ministry of

Education also implies using creativity drama in calassroom by stating in primary and secondary English programmes “drama is a amusing part of language learning.” (<http://ttkb.meb.gov.tr>, 2012, pp.14). Besides, it is defined in Turkish 1-5 programme that drama is a tachnique which gives the chance of improving emphaty, communication and recognizing students’ emotions, excitement and problem solving skills (<http://ttkb.meb.gov.tr>, 2012, pp.14). Consequently, it is important o use creativity drama by teachers as it it gives the chance of developing emotional, cognitive and motivational capacities of the students. Using drama in activities by teachers requires some prerequisites such as, knowledge for using drama and self efficacy to use drama. “Perceived self-efficacy is defined as people's beliefs about their capabilities to produce designated levels of performance that exercise influence over events that affect their lives” Having self-efficacy while performing an activity results various benefitas such as; gaining self-confidence, gaining motivation, having a target to perform an activity etc. (Bandura, 1997)Badura (1997) also implies that it is important to bound the perceived self efficacy such as; english learning self efficay, teacher self efficacy in order to assess perceived self efficacy effectively. Thus, it is possible to talk about teacher self efficay which is defined as people’s beliefs in order to manage and organize teaching profession (Moran, Hoy ve Hoy, 1998) Thus, teachers should have perceived self-efficacy while performing creativity drama in order to get successfull classroom activities. This study examines the level of creative drama od Turkish and English teacher candidates. Accordingly, the study displays the effectiveness of creative drama lessons in education faculties. To this end, the following questions are sought;

1. What is the creative drama self-efficacy level of third- fourth grade English teacher candidates and fourth grade Turkish teacher candiadates?
2. Is tehe any significant difference for creative drama self-efficacy in terms of sex between third- fourth grade English teacher candidates and fourth grade Turkish teacher candiadates?
3. Is tehe any significant difference for creative drama self-efficacy in terms of departments between third- fourth grade English teacher candidates and fourth grade Turkish teacher candiadates?
4. Is tehere any significant difference for creative drama self-efficacy in terms of grades between third- fourth grade English teacher candidates and fourth grade Turkish teacher candiadates?

Methodology. The survey model was used in this research. The research group is consisted of 218 teacher candidates attending English Language Teahing and Turkis Teaching Departments in 2012-2013 education term at a university located at western Black Sea Region of Turkey. The research group is selected by using simple random sample technique. The creative drama self-efficacy scale used to get data which was developed by Can ve Cantürk-Günhan (2009). The Scale consists of 47 items in 5 likert type and, reliability coefficient of the scale is calculated as 0.94. The SPSS 20 Package program was used to analyze the data.

Results. Firstly, it can be said that the teacher candidates have sufficient creative drama self efficacy. The fourth grade English teacher candiadates the highest level of creative drama self efficacy ($\bar{x}$ =187.00), the third grade English teacher candiadates have medium level of creative drama self-efficacy ($\bar{x}$ =183.43), and the Turkish teacher candidates have the lowest level of creative drama self efficacy. Secondly, there is no significant difference in terms of gender for

drama self-efficacy. To the results, the the level of drama self-efficacy for female candidates is ($\bar{x}$ =178.00) and the the level of creative drama self-efficacy for male candidates is ($\bar{x}$ =184.00). The third result of the research is that there is no difference in terms of department for creative drama self-efficacy. The English teacher candidates level of creative drama self-efficacy is ($\bar{x}$ =184.19) and The Turkish teacher candidates level of creative drama self-efficacy is ($\bar{x}$ =178.19). The fourth result of the research showed that the level of creative drama self-efficacy in terms of grades has no significant difference.

Discussion. The usage of creative drama as a teaching activity helps learners to participate actively in learning environment, to create empathy skills, and enjoy their learning (Hay, 2005). San (1990) also states that creative drama makes use of growing communication skills, perceiving and interpreting events that occur around them. Thus, it can be said that drama helps students for developin their cognitive, affective and motivational properties. In the light of these explanation, it was aimed to emerge if the creative drama lesson helps teacher candidates to have creative drama self-efficacy or not. According to the findings of the research, it can be said that the teacher candidates attending creative drama classes gain sufficient self-efficacy to apply drama activity. It is also possible to say that teacher candidates attending drama classes gain drama self efficacy with no effect of gender, class and department. Thus, universities should provide essential opportunities to teach creative drama activities for teacher candidates. Also, Ministry of Education should arrange in-service training to teach creative drama.